

Nr 577

Av herr Björk, om förbättrade möjligheter för trädgårdsnäringen att erhålla lån och statsbidrag.

Under de senaste åren har statsmakterna genom olika åtgärder sökt främja rationaliseringsverksamheten inom trädgårdsnäringen. En intensifierad rationaliseringsverksamhet på trädgårdsområdet har framstått som särskilt angelägen med hänsyn till en allt starkare konkurrens från utlandets sida. Samtidigt tyder utvecklingslinjerna i fråga om förbrukningen på ett i framtiden väsentligt vidgat avsättningsutrymme för trädgårdsprodukter inom landet. En konkurrenskraftig svensk trädgårdsnäring har alltså goda förutsättningar att öka försäljningen på den inhemska marknaden.

Att rationalisera ett trädgårdsföretag är i dag förenat med betydande kostnader, eftersom en effektivisering av produktionen bl. a. kräver investeringar i byggnader. I många fall har svårigheter förelegat att finansiera rationaliseringsåtgärderna. Ett vidgat statligt stöd är därför en viktig förutsättning för att en önskvärd rationalisering av näringen skall kunna genomföras.

Det stora behovet av såväl investeringskrediter som driftkrediter accentueras av att utvecklingen på trädgårdsområdet — liksom utvecklingen på jordbruksområdet — går mot större företagsenheter. För att uppnå en effektiv användning av resurserna måste rationaliseringen av ett trädgårdsföretag ofta förknippas med en utbyggnad. Rationaliseringen kan även få formen av en genomgripande driftomläggning vid övergången till specialiserad produktion. En önskvärd storleksrationalisering och driftomläggning kan dock i många fall hämmas av svårigheterna att tillgodose behovet av driftmedel. Tyvärr har dock de s. k. drift- och förvärvslånen begränsats, så att de utgår endast till mindre företag. När det gäller garantilån för rationaliseringsåtgärder finns ingen sådan begränsning, utan de utgår oavsett företagets storlek. Enda begränsningen är, att lantbruksstyrelsen får bevilja lån upp till 200 000 kronor, medan lån över denna gräns skall prövas av Kungl. Maj:t. Högsta beloppet för driftlån är 40 000 kronor eller om särskilda skäl så föranleder 50 000 kronor. Vidare finns den begränsningen, att statlig kreditgaranti för lån till förvärv eller drift av trädgårdsföretag skall utgå under förutsättning att företaget ej är större än att det för driften erfordras, förutom brukaren och tillfällig arbetskraft, högst två helårsanställda arbetare. I undantagsfall kan antalet anställda få uppgå till tre eller fyra.

Dessa begränsande bestämmelser i fråga om beloppet och företagets storlek borde helt avlägsnas. I stället borde driftlån ges till hela det erforderliga beloppet eller till det belopp, för vilket ur det allmännas synpunkt

tillfredsställande säkerhet kan ställas. Den som ej kan lämna säkerhet i fast egendom bör också ha möjlighet att lämna företagsinteckning.

Bidragen till trädgårdsnäringens rationalisering har under det senaste året kraftigt minskat. Budgetåren 1963/64 och 1964/65 utgick bidrag med respektive 325 000 och 350 000 kronor. Under det sist förflutna budgetåret har bidrag utgått med endast 236 000 kronor. Detta beror inte på att rationaliseringsverksamheten inom trädgårdsnäringen har minskat. Tvärtom har de beviljade lånegarantierna för rationaliseringsändamål inom näringen ökat under ovannämnda budgetår från resp. 2,8 och 3,2 till 3,9 milj. kronor.

Att bidragsbeloppen minskat beror i stället på att statsbidragsbestämmelserna synes vara alltför snävt avpassade för trädgårdsnäringens behov. Regeln om att statsbidrag för ett och samma företag normalt ej må utgå med mer än 8 000 kronor synes av lantbruksstyrelsen ha tolkats så, att om ett företag t. ex. år 1956 erhöll 5 000 kronor i statsbidrag, så kan det vid en ny rationaliseringsåtgärd år 1967 inte erhålla mer än 3 000 kronor. Detta tillämpas även om en helt ny ägare innehar trädgården. Om en fastighet tidigare använts för jordbruksändamål och dåvarande innehavaren erhållit 8 000 kronor i statsbidrag, får en nybliven trädgårdsodlare på denna fastighet inget statsbidrag alls.

Jag anser för min del, att en översyn av ifrågavarande statsbidragsbestämmelser bör ske. Då statsbidragsbestämmelserna infördes år 1955 bör det nu vara hög tid att överväga, hur lång tid som bör förflyta, innan ett företag på nytt kan erhålla statsbidrag i samband med rationaliseringsåtgärder. Skäl finnes givetvis för att en viss tid bör ha gått, men det kan starkt ifrågasättas, om det är riktigt, att en i övrigt bidragsberättigad företagare vid en rationaliseringsåtgärd 1967 inte skall erhålla fullt statsbidrag, därför att han — eller rent av den tidigare ägaren — erhöll sådant år 1956.

Med hänsyn till trädgårdsnäringens arbetsintensiva karaktär och att även större företag både har stort medelsbehov och bör stimuleras till ökad rationaliseringsverksamhet, bör det också övervägas, om inte även företag, som har tre mot nu två helårsanställda arbetare, bör anses vara statsbidragsberättigade. Den penningvärdeförändring, som skett, bör också motivera en höjning av det maximala bidragsbeloppet från 8 000 till 10 000 kronor.

Med stöd av det ovan anförda hemställas,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte an-
hålla om skyndsamt utredning i syfte att förbättra ovan-
nämnda låne- och statsbidragsbestämmelser för träd-
gårdsnäringens behov.

Stockholm den 26 januari 1967

William Björk (s)